

УДК 371.132

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК ЯК ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Денисова Н. В.

*Балаклійська філія Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

У статті обґрунтовано впровадження в освітній процес вищого навчального закладу I-II рівня акредитації інноваційних методик як одного з напрямів модернізації вищої освіти України. На основі порівняльного аналізу показників традиційних занять і занять із застосуванням інноваційних методик зроблено висновок про переваги останніх. Особливу увагу присвячено організації сучасної лекції як виду навчального заняття. Подано короткий опис методів: «Зигзаг», «Навчаюся сам», «Заповнення фліпчартів», «Запитання – відповідь», «Логічний ланцюжок».

Ключові слова: інноваційні методики, модернізація освіти.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДИК КАК ОСНОВА МОДЕРНИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Денисова Н. В.

В статье обосновано использование в образовательном процессе высшего учебного заведения I-II уровня аккредитации инновационных методик как одного из направлений модернизации высшего образования Украины. На основе сравнительного анализа показателей традиционных занятий и занятий с применением инновационных методик сделан вывод о преимуществах последних. Особое внимание посвящено организации современной лекции как вида учебного занятия. Дано краткое описание методов: «Зигзаг», «Учусь сам», «Заполнение флипчартов», «Вопрос – ответ», «Логическая цепочка».

Ключевые слова: инновационные методики, модернизация образования.

THE USE OF INNOVATION METHODS AS A BASIS OF MODERNISATION OF EDUCATION IN UKRAINE

Denysova N. V.

In the article the use of innovation methods in educational process of a higher education institution of I-II level of accreditation is explained as one of the ways to modernise the higher education of Ukraine. On the basis of the comparative analysis of traditional double periods and trainings through the use of innovative techniques we made the conclusion about the benefits of the latter. Special attention is devoted to the modern organization of lectures as a form of training. Brief description of the methods: "Sisag", "Study yourself", "Fill scan", "Question – answer", "Chain of logic" is given in this article.

Keywords: innovation methods, modernisation of education.

Постановка проблеми. Спрямування України на євроінтеграцію викликає докорінні зміни в різних сферах діяльності людини. Загально визнано, що в інформаційно-технологічному

суспільстві XXI століття визначальним фактором у конкуренції держав буде рівень освіченості нації, здатність її реалізовувати й розвивати прогресивні технології. У зв'язку з цим проблема модернізації освіти в Україні значно загострилася.

Багато дослідників приділяє увагу цьому питанню в статтях, у доповідях на семінарах, конференціях тощо. В. Андрущенко, В. Бех, В. Журавський, М. Згуровський, М. Карпенко, В. Кремень, О. Локшина, В. Луговий, М. Михальченко, С. Ніколаєнко, Н. Огнев'юк, Г. Пономарьова, В. Шинкарук та ін. – це лише неповний список імен [1]. Усі вони вважають, що існують розбіжності між необхідністю забезпечення сучасної якості освіти та неможливістю розв'язати це завдання традиційним шляхом за рахунок подальшого збільшення обсягу інформації. Збільшення часу на вивчення тих чи інших дисциплін не дасть бажаного ефекту. С. Сисоєва зазначає, що сучасний педагог має усвідомлювати тенденції розвитку швидкозмінного світу, формувати професійні навички та вміння упродовж життя, розвивати інформаційну культуру та творчі якості особистості [3].

На нашу думку, одним із напрямів розв'язання проблеми є запровадження інновацій в освітній процес вищої школи.

Мета статті. Висвітлити шляхи реалізації одного з напрямів модернізації вищої освіти, спираючись на впровадження інноваційних методик в освітній процес Балаклійської філії Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Виклад основного матеріалу. Педагогічний колектив філії постійно працює над пошуками шляхів покращання якості освітнього процесу у вищому навчальному закладі. Із цією метою окреслимо методичну проблему: «Підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності в умовах інноваційного освітнього простору». Це цілком природньо, бо вищий навчальний заклад здійснює підготовку молодших спеціалістів у галузі 0101 Педагогічна освіта. Важливо, щоб у дитячий навчальний заклад і початкову загальноосвітню школу прийшли фахівці зі сформованою готовністю працювати в умовах розвитку педагогічних технологій. А від цього буде залежати й подальша модернізація освіти на різних рівнях. Зрозуміло, що будь-яка педагогічна технологія є синтезом досягнень психолого-педагогічної науки і практики, традиційної системи навчання й того, що народжено прогресом, гуманізацією, демократизацією суспільства.

Упродовж проведеного дослідження було здійснено порівняльний аналіз показників традиційних занять і занять із застосуванням інноваційних методик, узагальнені результати якого наведено у таблиці нижче.

Показники	Традиційне заняття	Заняття із застосуванням
-----------	--------------------	--------------------------

		інноваційних методик
Мета	Передання знань, формування умінь, навичок	Розвиток інтелектуальних здібностей
Зміст	Стандарти освіти	Стандарти освіти + особистісний досвід педагога і здобувачів вищої освіти
Форми роботи	Переважно колективна (фронтальна)	Переважно групова
Основний метод	Репродуктивний	Проблемно-пошуковий
Позиція педагога	«Я над Вами»	«Я поряд з Вами»
Стиль взаємодії	Монолог	Діалог
Позиція студента	Більш пасивна	Активна
Мотивація	Перевага зовнішньої мотивації	Глибока внутрішня мотивація та мотивація спільної діяльності

Результати засвідчують, що використання інноваційних методик сприяє створенню суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу, забезпечує активність здобувачів вищої освіти на всіх етапах заняття незалежно від його виду (лекція, семінарське, практичне), а, отже, дозволяє реалізувати не лише теоретичну, а й практичну спрямованість програмового матеріалу, його міцне опанування та творче осмислення.

Окремого висвітлення потребує питання щодо проведення лекції. Цей вид навчального заняття, призначений для викладу значного обсягу навчальної інформації у логічній послідовності. Традиційна лекція зазвичай провокує репродуктивне навчання, у результаті чого гальмується критичне мислення, творче переосмислення матеріалу, самостійність здобувачів вищої освіти.

Зрозуміло, що така організація навчання не може забезпечити як міцність знань студентів, так і їх творче застосування.

Ураховуючи сучасні вимоги до підготовки майбутніх фахівців, педагогічний колектив закладу шукає шляхи активізації пізнавальної активності здобувачів вищої освіти на лекціях. Відкриті заняття колег, опрацювання передового педагогічного досвіду, участь у конференціях, семінарах дозволяє знаходити ефективні форми й методи роботи.

Так, педагогами нашого закладу було доведено переваги групової форми роботи під час проведення лекції. При такій організації навчання викладач займає позицію «Я поряд» і керує роботою кожного студента опосередковано, через завдання, які він пропонує групі. Спільна діяльність студентів дає змогу реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги й співпраці.

Психолого-педагогічні дослідження також доводять, що групова навчальна діяльність активізує студентів, підвищує результативність навчання, сприяє вихованню гуманних стосунків між ними, самостійності, умінню доводити та відстоювати власну точку зору; розвиває в них навички культури ведення діалогу [2]. При такій організації лекції педагоги філії широко використовують різні інноваційні методи, деякі з них наведемо для прикладу.

Метод «Зигзаг». Кожна мала група обирає експерта, якому викладач у письмовій формі подає певні теоретичні відомості з теми заняття. Експерти утворюють окрему групу для обговорення ефективних способів ознайомлення з цим навчальним матеріалом. Після цього вони повертаються до своїх базових груп і кожен експерт ознайомлює учасників із теоретичним матеріалом.

Метод «Навчаюся сам». Учасники малих груп дістають інформацію в письмовій формі щодо змісту лекції або окремого її пункту. Вони за окреслений проміжок часу вивчають теоретичний матеріал, визначаючи ключові поняття, основні положення. Після цього студенти отримують запитання за змістом тексту та для обговорення (проблемні питання). Запитання повинні допомогти учасникам синтезувати та використати матеріал лекції.

Метод «Заповнення фліпчартів». Кожна група студентів отримує аркуш паперу, маркери. Їх завдання полягає в тому, щоб за допомогою слів, малюнків, символів відобразити основні положення лекції, ключові поняття, визначення тощо. Після чого студенти пояснюють зображене на аркуші з аргументуванням.

На завершальному етапі проведення лекції доцільно використати такі методи:

– «Запитання – відповідь». Група студентів готує запитання за змістом теми, що розглядалася. Потім ці запитання вони спрямовують учасникам інших груп, які їй надають відповіді.

– «Логічний ланцюжок», коли студенти під час діалогу виявляють розуміння опрацьованих понять, положень та рефлексують власний рівень опанування нового матеріалу.

При такому підході значно підвищується рівень пізнавальних інтересів майбутніх фахівців. За допомогою емпіричних методів дослідження (спостереження, опитування, колективні та індивідуальні бесіди) у квітні 2015 р. було визначено співвідношення рівня пізнавальної активності на традиційному занятті та на лекції з використанням інноваційних методик. Учасниками дослідження стали 150 студентів. Рівень пізнавальних інтересів здобувачів вищої освіти на традиційному занятті становить 42%, на лекції з використанням інноваційних методик – 100 %.

Результати впровадження інноваційних методик дозволяють зробити висновки про те, що на таких лекціях студентам значно цікавіше, підвищується активність їх розумової праці, самостійність тощо.

Висновок. Виконане дослідження переконливо засвідчує, що інноваційна діяльність педагогів є основним напрямом модернізаційних реформ в освіті. А це нсамперед забезпечить перехід України до моделі інноваційного розвитку в цілому.

Список використаних джерел

1. Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Клоченок, Т. О. Ліщук; НаУКМА. – К.: Стилос. 2006. – 630 с.
2. П'ятакова Г. П. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі: навч-метод. посіб. для студентів та магістрантів вищої школи / Г. П. П'ятакова, Н. М. Заячківська. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 55 с.
3. Сисоєва С. О. Сучасні аспекти професійної підготовки вчителя / Сисоєва С. // Педагогіка і психологія. – 2005. – №4(49).– С. 61.